

Avaldatud eesti keeles: märts 2011
Jõustunud Eesti standardina: juuli 2010

AKNA- JA UKSETARVIKUD
Ukselingid ja -nupud
Nõuded ja katsemeetodid

Building hardware
Lever handles and knob furniture
Requirements and test methods

EESTI STANDARDI EESSÕNA

Käesolev Eesti standard:

- on Euroopa standardi EN 1906:2010 „Building hardware – Lever handles and knob furniture – Requirements and test methods“ ingliskeelse teksti identne tõlge eesti keelde ning tõlgendamise erimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- omab sama staatust, mis jõustumisteate meetodil vastuvõetud originaalversioon;
- on kinnitatud Eesti Standardikeskuse 17.02.2011 käskkirjaga nr 34;
- on jõustunud sellekohase teate avaldamisel EVS Teataja 2011. aasta märtsikuu numbris.

Standardi on heaks kiitnud tehniline komitee EVS/TK 15 „Avatäited“.

Standardi tõlke koostamisettepaneku esitas EVS/TK 15, standardi tõlkimist korraldas Eesti Standardikeskus ning rahastas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Euroopa standardimisorganisatsioonide poolt rahvuslikele liikmetele Euroopa standardi teksti kättesaadavaks tegemise kuupäev on 14.04.2010.	Date of Availability of the European Standard EN 1906:2010 is 14.04.2010.
---	---

Käesolev standard on eestikeelne [et] versioon Euroopa standardist EN 1906:2010. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.	This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN 1906:2010. It was translated by Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.
--	--

ICS 91.190 Ehitustarvikud

Märksõnad: ehitustarvikud, katsetamine, nõuded, ukseingid, ukseupud

Hinnagrupp T

Standardite reprodutseerimis- ja levitamiseõigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel on ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:
Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; telefon: 605 5050; e-post: info@evs.ee

English Version

**Building hardware - Lever handles and knob furniture -
Requirements and test methods**

Quincaillerie pour le bâtiment - Béquilles et boutons de
porte - Exigences et méthodes d'essai

Schlösser und Baubeschläge - Türdrücker und Türkäufe -
Anforderungen und Prüfverfahren

This European Standard was approved by CEN on 11 March 2010.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

Management Centre: rue de Stassart, 36 B-1050 Brussels

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
1 KÄSITLUSALA	4
2 NORMIVIITED	4
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	4
4 LIIGITUS	9
4.1 Kodeerimissüsteem	9
4.2 Liigituse näide	10
5 NÕUDED	10
5.1 Üldist	10
5.2 Spindli ja kinnituselementide kontroll	12
5.3 Vastupidavus pöördemomendi suhtes	13
5.4 Luku või iselukusti tarvikute ja kinnituste teljesuunaline vastupidavus	13
5.5 Vaba lõtk ja ohutus	13
5.6 Vaba nurkliikumine või eritelgsus	13
5.7 Tagastusmehhanismi jõumoment	13
5.8 Mehhanismi vastupidavus	14
5.9 Luku või iselukusti tarvikute teljesuunalise vastupidavuse korduskatse ja kinnitusmoodused	14
5.10 Vaba lõtku mõõtmise korduskatse	14
5.11 Vaba nurkliikumise või eritelgsuse mõõtmise korduskatse	14
5.12 Tagastusmehhanismi jõumomendi korduskatse	14
5.13 Ohutustarvikute teljesuunaline vastupidavus (lisakatse)	14
5.14 Korrosioonikindlus	15
6 KATSEVALIM JA KATSETAMINE	15
6.1 Katsevalim	15
6.2 Katseseade	15
7 KATSEMEETODID	18
7.1 Üldist	18
7.2 Nõuetekohaseks tunnistamise tingimused	18
7.3 Toimivuskatsed	18
7.4 Korrosioonikindlus (katse 13)	21
8 MÄRGISTUS	21
Lisa A (normlisa) Nõuded sissemurdmiskindlatel ustel kasutatavate turvalukkude tarvikutele	22
Lisa B (teatmelisa) Katseseadmete illustratsioonid	28
Lisa C (normlisa) Nõuded suitsu-/tuletõkkeustel kasutatavate luku ja iselukusti tarvikutele	41
Lisa D (teatmelisa) Katseprotseduuride vooskeemid	43
Kasutatud kirjandus	45

EESSÕNA

Standardi (EN 1906:2010) on ette valmistanud tehniline komitee CEN/TC 33 „Uksed, aknad, luugid, akna- ning uksetarvikud ja fassaadid“, mille sekretariaati haldab AFNOR.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus identse tõlke või jõustumisteate avaldamisega hiljemalt 2010. a oktoobriks ja sellega vastuolus olevad rahvusstandardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2009. a oktoobriks.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et dokumendi mõned osad võivad olla patendiõiguse subjektiks. CENi ja/või CENELECi ei saa pidada vastutavaks mõne või kõigi selliste patendiõiguste identifitseerimise osas.

Käesolev dokument asendab standardi EN 1906:2002.

Standardi ettevalmistamisele on kaasa aidanud Euroopa tootjate organisatsioon ARGE.

Standard on akna- ja uksetarvikuid käsitleva Euroopa standardite seeria osa.

Luku või iselukusti tarvikukomplekti vastavus standardi nõuetele tõendab nõuetekohasust turvalisuse ja tuleohutuse seisukohalt normaalsetes kasutustingimustes.

Dokumendi lisad A ja C on normlisad ning B ja D teatmelisad, mis on nimetatud ka sisukorras.

Vastavus sellele Euroopa standardile tagab tavakasutuseks vajalikust suurema tugevusvaru. Suure ohu korral sobivate spetsiaalsete ohutustarvikute kasutamisel on vaja lisanõudeid. Et spetsiaalsed ohutustarvikud ei ole igas olukorras olulised, nähakse standardiga ette täiendavad ohutusnõuded (vt jaotis 5.13), mis on vajalikud vaid siis, kui tootja teatab, et ohutustarvikud vastavad nendele nõuetele.

Standardis kehtestatakse viis turvaklassi. Klass 0 määratakse vastavalt standardi põhiosas toodud nõuetele. Klassid 1 kuni 4 määratakse vastavalt sissemurdmiskindlatel ustel kasutamiseks mõeldud turvaluku tarvikute kohta kehtivatele nõuetele (vt lisa A). Need täiendavad turvanõuded on vajalikud vaid siis, kui tootja teatab, et tooted on kõrge turvalisustasemega, mis pole igas olukorras oluline.

Luku või iselukusti tarvikute sobivus kasutamiseks komplekteeritud tule- ja suitsutõkkeuste puhul määratakse kindlaks lisaks standardis nõutavatele toimivuskatsetele tulekatsete abil. Et tule ja suitsu tõkestamine pole igas olukorras oluline, on tootjal võimalus öelda, kas tarvikud vastavad neile lisanõuetele või mitte. Kui seda väidetakse, on vajalik järgida lisa C toodud lisanõuded.

Lisa C kirjeldab tule-/suitsutõkkeustes kasutatavaid luku või iselukusti tarvikuid ja nende kasutamist ühe- ja kahepoolsetel ustel.

Standardikohane toode võib olla üks osa standardi EN 179 kohasest väljapääsust.

EN 1906 vastavuse saavutamiseks peaks deklareerima kõigi tabelis 1 „Peamised katseparameetrid“ esitatud omaduste nõuetekohasuse.

Vastavalt CENi/CENELECi sisereeglitele peavad standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik.

1 KÄSITLUSALA

Standardis määratakse kindlaks katsemeetodid ja nõuded ustele paigaldatud küljekatteplaatide või rosettidega, vedruga ja vedruta ukselinkide spindli ja kinnituselementide, surunupu või sarnase seadise rakendamiseks vajalike jõumomentide, lubatava vaba lõtku ja ohutuse, vaba nurkliikumise ja eritelgsuse, vastupidavuse, staatilise tugevuse ja korrosioonikindluse kohta.

Standard kehtib ainult ukselinkide ja nuppude kohta, mille abil kasutatakse iselukustit või lukku või teisi seadmeid.

Standardis esitatakse neli kasutuskategooriat vastavalt sagedusele ja muudele kasutustingimustele.

2 NORMIVIITED

Järgmised dokumendid on vajalikud standardi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EN 314-2:1993, *Plywood — Bonding quality — Part 2: Requirements*

EN 636:2003, *Plywood — Specifications*

EN 1634-1, *Fire resistance and smoke control tests for door, shutter and openable window assemblies and elements of building hardware — Part 1: Fire resistance tests for doors, shutters and openable windows*

EN 1634-2, *Fire resistance and smoke control tests for door, shutter and openable window assemblies and elements of building hardware — Part 2: Fire resistance characterisation test for elements of building hardware*

EN 1634-3, *Fire resistance and smoke control tests for door and shutter assemblies, openable windows and elements of building hardware — Part 3: Smoke control test for door and shutter assemblies*

EN 1670:2007, *Building hardware — Corrosion resistance — Requirements and test methods*

EN ISO/IEC 17025, *General requirements for the competence of testing and calibration laboratories (ISO/IEC 17025:2005)*

ISO 10899, *High-speed steel two-flute twist drills — Technical specifications*

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse järgmisi termineid ja määratlusi.

3.1

küljekatteplaat (*backplate*)

element, mis on kujult tavaliselt, aga mitte tingimata nelinurkne ja mille otstarve on esiteks funktsionaalne – toimida ukseingi või nupu pöördumise toetuspinnana ja ukse külge kinnitamise vahendina, ning teiseks dekoratiivne – toimida ehisplaadina, mis katab spindlite, võtmete, kinnituselementide või lukusüdami ke jaoks ukse sisse tehtud avad

MÄRKUS Näidet vt joonisel 1a).

3.2

alusplaat (*baseplate*)

kaheosalise komplekti komponent, mille puhul osad moodustavad kokkupanemisel küljekatteplaadi või roseti, mis on toetuspind ja ukse külge kinnitamise vahend

MÄRKUS Näidet vt joonisel 1b).